

Tsjechische zomer

Het was de zomer voordat de Praagse lente hevig maar te kort van zich deed spreken, en ik moest mee op vakantie naar Tsjechoslowakije. Vader probeerde de moed er in te krijgen door te verhalen van curieuze gewoonten van de Tsjechen. Zoals de traditie van de pomlazka, waar te nemen op - communisme of niet - Tweede Paasdag. In de dorpen gaan dan de jongens en mannen van huis tot huis, gewapend met een uit wilgentakjes gemaakt zweepje. Met dat zweepje tikken ze de meisjes en vrouwen op hun derrièrre, met als beloning voor de billentikker een versierd ei en - afhankelijk van de leeftijd - een borreltje of een snoepje.

Maar van zin hebben in op vakantie gaan was, ondanks de vreemde verhalen, bij mij geen sprake. Ik vermaakte me thuis namelijk prima met de wolken kleine vossen, dagpauwogen, gamma-uilen en af en toe zelfs met koninginnenpages, die het plantsoen met vlinderstruiken aan de overkant van de straat bezochten. En de rupsenkweekjes konden natuurlijk niet mee op reis. Tegensputteren mocht niet baten. Nee, ook thuis stond de democratie nog in de kinderschoenen. Eenmaal aangekomen op de vakantiebestemming bleek bovendien dat geen sprake kon zijn van op vlinderjacht gaan: elke stap die je van plan was te zetten, moest vooraf bekend zijn gemaakt bij het mannetje van de Cedok, de toenmalige Tsjechoslowaakse staats-VVV, dat gedurende de hele vakantie niet van onze zijde wilde wijken.

Bij latere, geheel uit vrije wil gemaakte bezoeken aan het - inmiddels opgesplitste - land van bier, becherovka en Boheems

kristal, werd de shade alsnog ingehaald. Heerlijk vergapen aan de overvloed aan rouwmantels, keizersmantels, allerhande blauwtjes en nog veel meer. Wolken vlinders, net als vroeger thuis, maar dan anders. Andere vlinders, dus andere wolken.

Afgelopen zomer moest dat genoeg maar weer eens herbeleefd worden. Auto volgeladen met verwachtingen, versnaperingen, absolute noodzakelijkheden zoals knuffels en portable DVD-speler voor het grut achterin, de dame van Tom-Tom geprogrammeerd op het door familie getipte hotel in de verste verte, en plankgas maar. Maar helaas. Behalve het socialistisch arbeidersparadijs leek ook het vlinderparadijs verdwenen, daar aan de voet van het Reuzengebergte. Koolwitjes genoeg, ja hoor. Bruine zandoogjes, ook. Een kleine vos hier, een

dagpauwoog daar, en dat was het wel zo ongeveer. Van die dagen dat je blij wordt omdat je 's middags zowaar nog een morgenrood op een distelbloem ziet. Je zou bijna spreken van een ecologisch woestijn, althans qua vlinders. Oorzaak? Waren we er net op het verkeerde moment, net tussen een eerste en een tweede generatie in, zaten we dus middenin een generatiekloof? Waren het toevallige slechte seizoenomstandigheden? Of was het, zoals ongeveer alles tegenwoordig, gewoon de schuld van 'Europa'. Ik weet het niet. En dan kom je thuis en wat zie je? Alsof in decennia alles onveranderd is gebleven, alsof het nog altijd die mooie Hollandse zomer van toen is: wolken kleine vossen en zwermen atalanta's! Nu nog de monokini's terug in het strandbeeld en volgend jaar is thuisblijven ook een optie.

Tekst: René Marcelis

Tekening:

Peter Wetzels